

Za gospodarje

Maribor, dne 15. maja 1935.

Dohodek kmetijstva.

(Piše kmet s Pohorja.)

«Izveštaje» Narodne banke izkazuje pod naslovom »Poljedelstvo«, da je v letu 1934 bilo posejanega 2.024.000 ha ter da se je na teh poljih pridelalo 18.596.000 stotov. Če to preračunamo, se je pridelalo na 1 ha 918 kg. Za seme pa se je povprečno porabilo na 1 ha 200 kg. Torej je dal 1 cent le 459 kg, ali kratko: razmerje setve do pridelka znaša 1:4. To velja povprečno za vso državo.

Kaj pa je s pasivnimi kraji, kjer se vsled neugodnih lege, slabega podnebja, odsolnčne lege, slabe in plitke rodovitne zemlje, stalnih letnih neurji zmanjša pridelek na 50% od povprečnine, nasprotno pa se zvišajo stroški šestokrat v hribovitih krajih kar trikrat. Ali more biti potem pri tej panogi vobče govoriti o kakem 10% pridelku na vloženi kapital?

Vzemimo les, ki je glavna panoga našega kmetijstva v tukajšnjih pokrajinah. Cena tesanega lesa je 110 Din pri kub. metru, za obdelavo se običajno plača po 30 Din, za vožnjo iz gozda na železniško postajo pri slabih kmetijskih cestah lahko računamo za 1 km 6.50 Din po kub. metru. (Enkrat natovori komaj slab kubni meter in zasluži voznik za razdaljo 6 km 40 Din). Oddaljenim kmetom, ki s se od postaje oddaljeni več kot 10 km (planincem), pa se vobče ne izplača kako sekanje, ker se s tem samo uničujejo, če še ne doplačajo. (Obdelava 1. sa 1m³ 30 Din, 15 m dolg dovoz znaša 97.50 D. Skupno znašajo stroški 127.50 Din, prodaja pa za 100 Din.) Vpoštevati je treba še, da je les oddaljenih hribov pri prevozu na sprednjem delu voza čestokrat zelo poškodovan in radi tega mora posestnik dati še pod goraj navadeno ceno. Hribovci si pa pomagajo s tem, da sami zapeljejo les na postajo ter svoje delo in delo živine vobče ne računajo

in si tako ves pridržijo nekaj denarja za življenjske potrebščine. Odkod pa naj vzame denar za druge potrebščine, obleko, davke?

Če torej hoče kmet imeti le nekaj dohodkov za življenjski obstoj, mora si izbrati eno kmetijsko panogo kot glavno ter ostale podrediti, da z drugimi panogami krije del stroškov glavne panoge. Le na ta način ima še možnosti si pridobiti težko zaslužene in borne dohodke. —

Pri nas je to gozdarstvo, drugod pa je druga veja kmetijstva. Gozd pa je danes po večini že popolnoma izčrpan in bo nekega dneva vir iz njega za daljšo dobo usahnil. In potem? Revščina bo zapela nemilo pesem vsem gozdnim posestnikom. Občudovalci gozda in njegove vrednosti pa bodo šele tedaj spoznali, kako počasi raste gozd. Saj je treba čakati tri četrta stoletja, preden iz semena zraste za prodajo sposobno drevo.

Vprašam Vas, čitatelji, ali je dohodek res 10%? Morda pa je le 10% izguba, če računamo k stroškom tudi delo družine in živine na posestvu, kakor se to računa pri drugih panogah narodnega gospodarstva.

Ljudski pravnik.

Kmečka zaščita in izvrševanje obriti.
Šjs. — Ste posestnik pet oralov zemlje. Leta 1922 ste kupili parno mlatilnico in izposlovali tozadevno obrtno dovoljenje za izvrševanje tega obrta. Vzeli ste posojilo za to mlatilnico po taki obrestni meri, kakor jo plačujejo dolžniki posojilnici. Do lanskega leta ste mu plačevali 7% obresti. Upnik zahteva, da mu tudi v bodoče plačujete enake obresti. Dalje tudi trdi, da niste zaščiteni kot kmet. Vprašate, ali uživate zaščito in kakšne obresti sme zahtevati upnik. — Glavno je, da je kmetijstvo Vaš glavni poklic, to je da imate Vaš obdavčeni do-

hodek pretežno iz kmetijstva. Merodajno pri reševanju tega vprašanja je dejstvo, kakšne davčne osnove so Vam predpisane za zemljarino in kakšne za pridobnino. Mnenja smo, da za morebitno plačevanje pridobnine itak nimate davčne osnove, ker plačujete sedaj pavšalni znesek. V tem slučaju Vam pristoji zaščita. Ako nimate dogovorjenih obresti, ali če imate glede višine obresti poseben dogovor in če ste deležni kmečke zaščite, potem ste dolžni plačevati samo 1% obresti, pa še teh ne more upnik od Vas izterjati, ker je tudi plačilo obresti odloženo do 1. septembra 1935. — Ako pa niste zaščiteni kmet, tedaj pa upnik lahko zahteva od Vas plačilo 7% obresti, ako ste dogovorili take obresti; ako pa višine obresti niste dogovorili, ste dolžni plačati 5% zakonite obresti. Nezaščiteni dolžniki lahko dogovorijo največ 8% obresti.

Prodaja vina. Jos. — Prodali ste nekaj nad 15 hl starine. Kupec ni določil, kdaj bo kupljeno vino vzel. Čez nekaj dni je odpeljal 222 l ter izjavil, da bo prišel po ostalo vino, ko potoči teh 222 l. Konec novembra ste mu pisali, naj pride po vino, a Vam je odgovoril, da bo prišel v kratkem. V začetku januarja ste mu zopet pisali. Odgovoril Vam je, da je že mislil priti dne 5. januarja, pa je to bil opustil vsled slabega vremena in da bo prišel, ko bo lepa pot. Ker zopet ni prišel, ste mu priporočeno pisali, naj pride v 14 dneh po kupljeno vino, ker boste sicer vino prodali drugam, ako ne pride. Vprašate, kako morate postopati, da boste ravnal prav in po zakonu. — Ravnali ste popolnoma pravilno, ko ste kupcu s priporočenim dopisom sporočili, da naj pride po vino najkasneje v 14 dneh, ker boste sicer od pogodbe odstopili in prodali vino drugemu kupcu. Ako kupec ne bo v teh 14 dneh vina prevzel in seveda tudi plačal, niste več vezani na kupno pogodbo in lahko sklenete novo kupno pogodbo z novim kupcem. Ako pa bi ne dosegli pri ponovni prodaji take cene, kakor ste jo sklenili s prvim, sedaj zarnadnim dolžnikom-kupcem, morete zahtevati povračilo škode, ki jo je prvotni kupec povzročil po svoji krivdi. Ako pa vztrajate na izpolnitvi — kar pa sedaj vsled sporočitve, da boste prodali vino naprej, ni več mogoče —, tedaj

bi mogli tožiti kupca na plačilo kupnine. Po našem mnenju je za Vas najbolje, ako se držite odstopa od pogodbe in vino prodaste naprej. Prvotnemu kupcu gotovo ne boste mogli dokazati krivde, zato tudi ne boste mogli zahtevati od njega povračila škode.

Najetje posojila Kje. — Kupili ste 17 jehov veliko posestvo. Ker morate plačati kupnino, a je dotični trgovec, ki Vam je obljubil posoditi denar, odšel v inozemstvo, vprašate, kje bi dobili posojilo proti vknjižbi na prvo mesto in proti poroštvu dveh sigurnih in gospodarsko močnih porokov. — V Mariboru ne vemo za noben denarni zavod, ki bi v sedanji hudi denarni stiski mogel dati posojila. Najbolje bi bilo za Vas, če skušate dobiti posojilo pri kakem zasebniku. Morda pa bi dobili posojilo kje v Ljubljani. Obrnite se na g. Rudolfa Zore v Ljubljani. Željeni znesek 40.000 Din je danes gotovo že precejšnja svota, ki jo boste precej težko in kvečjemu pod zelo neugodnimi pogoji mogli dobiti.

Kmečka zaščita in najem. Lik. — Vi imate dve posestvi. Eno bi radi dali v najem. Vprašate, če uživata še nadalje kmečko zaščito. Upnik je zasebni upnik. — Da boste še nadalje pod zaščito, se zahteva, da boste sami obdelovali več zemlje, kakor pa jo boste dali v zakup. Ako boste dali v zakup več kot polovico svoje zemlje, boste zaščito izgubili. Pri presoji tega vprašanja je merodajna za obdelovanje sposobna zemlja. Pašniki se ne štejejo v zemljo, ki je za obdelovanje sposobna. Ker niste navedli površine svojih zemljišč, ne moremo določne odgovoriti, pač pa si sami lahko na podlagi posestnega lista izračunate, koliko meri poseditno posestvo.

Vojaške zadeve.

Služba pri orožništvu, graničarjih in policijskih stražnikih. — J. V. Hajndl pri Ormožu. — Sin, ki je odslužil svoj rok v kadru, namerava k orožnikom, graničarjem ali pa v policijsko službo. Kakšni so sprejemni pogoji? — Sprejemni pogoji za orožništvo: Da more biti kdo sprejet k orožnikom, mora izpolniti sledeče pogoje: 1. da je jugoslovanski državljan; 2. da je odslužil rok v stalnem kadru v glavnih vrstah orožja voj-

ske ali mornarice; 3. da je telesno in duševno zdrav in najmanj 164 cm visok; 4. da je samski, ali vdovec brez otrok, ali sodnijsko ločen od žene brez otrok; 5. da je neoporečenega vedenja in neomadeževane minulosti; 6. da ni starejši od 30 let; 7. da je zmožen čitanja in pisanja in 8. da se pisмено zaveže, ostati pri orožništvu najmanj tri leta in služiti tam, kamor se odredi. — Sprejemni pogoji za obmejno (graničarsko) četo: Kandidat za granično četo mora izpolnjevati te-le pogoje: 1. da je državljan kraljevine Jugoslavije; 2. da je odslužil obvezni rok v stalnem kadru pri glavnih vrstah vojske in prvepustveno pri pehoti, kar dokaže z vojaško listino; 3. da je telesno in duševno popolnoma zdrav in sposoben za službo graničarja ob mirnem in vojnem času, kar se ugotavlja s specijalnim pregledom; 4. da je bil med službovanjem v stalnem kadru, kakor tudi po odsluženju roka do prijave za sprejem v obmejno četo neoporečenega vedenja in ponašanja; da ni bil nikdar v preiskavi, niti obsojen radi umazanih dejanj, kar dokaže s potrdilom pristojnega oblastva; 5. da je pismen; 6. da je starejši od 30 let, kar dokaže z izpisom iz rojstne knjige, z vojaško knjigo, ali s potrdilom občine; 7. da je po možnosti neozenjen, ali vdovec brez otrok, ali sodno ločen od žene brez otrok; 8. da se pisмено zaveže, da bo služil pri obmejni četi kot graničarski pripravnik najmanj leto dni pri tistih edinicah in na onih krajih, kjer to službena potreba zahteva in da izjavi, da pristaja na vse odredbe zakona o obmejni četi in odredbe dotičnih uredb in predpisov, ki izhajajo iz tega zakona. — Sprejemni pogoji za policijsko službo: 1. jugoslovanska državljanstvo; 2. da je dovršil 21. leto in še ni prekoračil 30. leto starosti; 3. da je telesno in duševno zdrav; 4. da je neozenjen, ali vdovec brez otrok, ali sodno ločen od žene brez otrok; 5. da je neomadeževanega vedenja in preteklosti; 6. da zna čitati, pisati in računati; 7. da se pisмено zaveže, ostati v policijski službi najmanj tri leta in v primeru samovoljne oddelitve iz službe plačati državni blagajni polovico onih prejemkov, ki bi jih prejel tekom one dobe, ki je ne odsluži. Razven tega mora biti kandidat za policijskega

stražnika 164 cm visok in imeti odslužen rok v stalnem kadru v eni izmed glavnih vrst orožja vojske in mornarice. Prošnjo je nasloviti na bansko upravo Dravske banovine v Ljubljani.

Prošnja za vpoklic v kader. — N., Sv. Jurij ob ju. žel. — Kako napravim prošnjo za takojšen vpoklic na odsluženje roka? — Tako prošnjo, kolekovano s 5 Din, je poslati pristojnemu vojnemu okrogu.

Odsluženje roka v vojni delavnici. — P. F., Sv. Peter v Savinjski dolini. Letos pridem prvič k naboru in želim, da odslužim svoj rok kot mizarski pomočnik v kakšni vojaški delavnici, ali pa pri pontonirjih. — To željo izrazite rekrutni komisiji ob priliki letošnjega nabora, ki Vas bo po sposobnosti tudi razporedila in ustregla Vaši želji.

Pogoji za konjenico in kraljevo gardo. — C. K., Staranovcavas. — Imam 17 let starega sina, ki bi rad h konjenici ali kraljevi gardi. Kakšni so pogoji? — Podoficirski eskadron konjičke šole v Zemunu sprejema gojence 2. maja t. l. in morajo biti prošnje z vsemi listinami odposlane vsaj do 20. aprila t. l. Je torej za letoš prepozno.

Inženjerska podčastniška šola. — K. F., Staritrg pri Slovenjgradcu. — Prosim podatkov glede pričetka šolanja, stroškov vožnje in šole ter ostale pogoje. — Ker se je višil tozadevni pregled v Mariboru že dne 10. maja, je zadeva za letoš prepozna.

Hranilčev rok. — V. K., Veličane pri Ormožu. — Leta 1932 sem bil potrjen na devetmesečni rok kot sin-edinec. Mati in oče sta za leto nesposobna. Preje nisem zaprosil za popolno oprostitev, ker sem pri koval takojšen vpoklic. Ali lahko zaprosim sedaj za oprostitev? — Kot edini hranitelj se smatrajo rekruti onih rodbin (zadrug), ki se vzdržujejo izključno od osebnega dela in zaslužka rekrutovega in plačujejo na leto manj kot 120 Din posrednega davka in v katerih ni nobenega zadrugarja, sposobnega za delo in pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino ali drugo državno podporo ali katerikoli drug stalen dohodek, zadosten za preživljanje (vzdrževanje) zadruge. Iz tega sledi, da ustrezate pogojem, da se Vas na vloženo prošnjo z utemeljenimi razlogi oprostí vo-

jaške službe kot edinega hranitelja za pridobitno delo nesposobnih zadrugarjev.

Razna obvestila.

Bolhači na hmelju. Hmeljarsko društvo v Žalcu je prejelo nekaj kilogramov »Drepina«, to je sredstvo zoper bolhača, in tudi dva priprosta razpršilnika. Kdor izmed društvenikov se zanima za navedeno obrambno sredstvo, naj se zgleda v društveni pisarni ob delavnikih predpoldne od 8. do 10. ure. — Društveni odbor.

Peronospora na hmelju. Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino opozarja v svojem glasilu hmeljarje na obrambna dela zoper razne škodljivce, a vse to njegovo prizadevanje se večinoma ne vpoštevajo. Komaj so letos prihodli prvi poganjki iz hmeljske korenike, so se pojavili tudi kuštrovci, kar dokazuje, da je hmeljska korenika okužena po trosih peronospore. Razumen hmeljar pridno nabira kuštrovce in jih uničujeva potom ognja. Nerazumen se jih pa ne dotika, ali jih potrga in pusti ležati na licu mesta, ali jih pa zmeče na cesto. Razume hmeljar bo škropil svoje nasade že sredi meseca maja, ko zraste trta 1 meter visoko, bo škropil pred cvetom in po cvetju, škropil po ba tudi po vsakem dežju. Tako je pravilno! Eden izmed največjih hmeljarjev Nemčije je v minulem letu škropil svoje nasade 20-krat in je pridelal toliko lepo zelenega hmelja, da ni vedel kam z njim. — Vsi hmeljarji torej na obrambno delo zoper peronosporo!

Tečaj za pridelovanje in kisanje krme se vrši v soboto dne 25. maja na bano-vinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 11. maja so pripeljali 45 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 9—10 Din, slanina 10—12 Din. Kmetje so pripeljali 6 voz sena po 50—55 Din, 1 otave 55, 2 ržene slame 28—30, 1 škop 0.75—1, 18 voz krompirja 0.50—0.75, novi krompir 1 kg 8—9 Din, 13 vreč

čebule 7, česen 8—10, kumarce komad 8—15 Din, karfijola 6—14, hren 6—8, šopek šparglja 2—3, luščeni grah 15 Din. Jabolke 8—9, suhe slive 7—11, celi orehi 6—7, luščeni orehi 20—22. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice 1.50, 6 rži 1.25, 10 ječmena 1.25, 16 koruze 1—1.25, 12 ovsa 0.75, 4 prosa 1.50, 4 ajde 1, 10 fižola 1.50 do 2 Din. Smetana 8—10, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24, čajno maslo 28—30. Prinesli so 286 kokoši po 20—30, 1078 piščancev 18—50, 3 gosi 30, 4 purane 30—60, 18 rac 15—20, 58 domačih zajcev 5—80, 30 kozličkov 30—60 Din.

Mariborski svinjski sejem 10. 5. 1935. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 366 prašičev. Cene: mladi prašiči 5—10 tednov stari 45—90 Din, 7—9 tednov stari 80—90 Din, 3—4 mesece stari 150—160 Din, 5—7 mesecev 200—250 Din, 8—10 mesecev 300—340 Din, 1 leto stari 480—500 Din, 1 kg žive teže 4—4.50 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din.

Dva živinska sejma v Ptuj. V torek, dne 7. maja, se je vršil običajni konjski in goveji sejem, ki je bil dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 675 glav živine, od teh so prodali 225 komadov. Cene za 1 kg žive teže so bile naslednje: voli 3—4.50 Din, krave 1.50—3 Din, biki 2—4 Din, junci 2.75—3.25 Din, telice 2.50—4 Din, teleta 4—5 Din; konji so se prodajali po kakovosti od 600 do 2800 Din za komad, žrebeta pa od 290 do 750 Din. Prihodnji konjski in goveji sejem bo dne 21. maja. — Sejem za prašiče v sredo dne 8. t. m. je bil, kar se tiče dogona, dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Pripeljali so 116 svinj in 297 prašičev, skupaj 395 komadov; od teh so prodali 86 komadov. Cene za 1 kg žive teže so bile naslednje: pršutarji 4—5 Din, debeli 5—6.50 Din, plemeniti 4—5 Din, prašički stari 6—12 tednov so se prodajali po kakovosti, in sicer od 50 do 90 Din komad. Prihodnji sejem za prašiče bo dne 15. maja.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov in krav ter telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 5—6 Din, svinjsko meso sveže 8—12 Din.